

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi zasądził od J. R. na rzecz B. (...) z siedzibą w G. kwotę 783,42 zł z odsetkami umownymi w wysokości równej czterokrotności aktualnej wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku od dnia 8 lipca 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3 457zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że w pozwie z dnia 8 kwietnia 2015 r. wniesionym do Sądu Rejonowego w Elblągu, skierowanym przeciwko J. R., B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 20 783,42 zł z ustawowymi odsetkami wysokości czterokrotności aktualnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, która na dzień wniesienia pozwu wynosiła 10% w skali roku, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, nadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nakazem zapłaty z dnia 23 kwietnia 2015 r. w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt X Nc 1511/15 orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

W dniu 29 maja 2015 r. pozwana złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia oraz zarzut niewłaściwości miejscowej. Nadto wniosła o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu podała, że powód nie udowodnił swego roszczenia, albowiem załączony wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu jest jedynie dokumentem prywatnym. Nadto powód nie udowodnił, iż nabył przedmiotową wierzytelność od banku.

Postanowieniem z dnia 4 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Elblągu stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi jako właściwemu.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 14 grudnia 2009 r. J. R. zawarła z Bankiem (...) S.A. w W. umowę „pilnej pożyczki” nr (...). Kwota pożyczki łącznie z finansowanym kosztem prowizji oraz ubezpieczenia spłaty pożyczki wynosiła 19104,75 zł, a okres spłaty pożyczki określono na 71 miesięcy. W przypadku braku spłaty zobowiązań w ustalonym terminie, począwszy od dnia następnego niespłacona kwota pożyczki traktowana była jak zadłużenie przeterminowane z oprocentowaniem dla tego rodzaju zadłużenia określonym w Cenniku usług. Z uwagi na zaległości w spłacie pożyczki w terminie, w dniu 20 grudnia 2010 r. Bank (...) skierował do J. R. ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 880,94 zł z tytułu raty oraz należnych odsetek według stanu na dzień 20 grudnia 2010r.

W dniu 6 lipca 2011 r. Bank (...) wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) w którym stwierdził, że J. R. jest dłużnikiem banku z tytułu umowy pilnej pożyczki nr (...), a wysokość wymagalnego zobowiązania wynosi 12942,78 zł, w tym kwota należności głównej w wysokości 12700,59 zł i kwota 242,19 zł tytułem odsetek od należności głównej za okres od 18 maja 2011 r. do 5 lipca 2011 r. Nadto, od dnia 6 lipca 2011 r. bankowi przysługują dalsze odsetki od kwoty należności głównej, które na dzień wystawienia tytułu wynoszą 24% w skali roku, obliczone według zmiennej stopy procentowej zgodnie z postanowieniem Umowy, Cennikiem usług oraz art. 359 § 2¹ k.c. tj. czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, naliczane od dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie o sygn. akt II I Co 7936/11 Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

W oparciu o opisany tytuł wykonawczy w dniu 18 października 2011 r. na wniosek wierzyciela Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi- Widzewa w Łodzi J. D. wszczęła postępowanie egzekucyjne w sprawie oznaczonej sygn.akt KM 1146/2011. Postępowanie to zakończyło się postanowieniem z dnia 31 grudnia 2012 r. o umorzeniu

postępowania z uwagi na bezskuteczność egzekucji. W postanowieniu Komornik ustalił koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji na kwotę 236,02 zł i obciążył nimi dłużnika.

W dniu 6 września 2013 r. Bank (...) S.A. dokonał przelewu przysługującej mu względem pozwanej wierzytelności z tytułu umowy pożyczki na rzecz powoda B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G.. B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. pisemnie powiadomił pozwaną o cesji wierzytelności oraz wezwał ją do uregulowania zaległości. W dniu 16 marca 2015 r. powód sporządził wyciąg z ksiąg rachunkowych, w którym określił wysokość wymagalnej wierzytelności wobec pozwanej na dzień jego wystawienia.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny na podstawie zgłoszonych przez powoda dowodów z dokumentów. Pozwana nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych, nie stawiała się też na rozprawie. Zaprzeczyła ogólnie wszystkim twierdzeniom strony powodowej, ale po złożeniu przez powoda dokumentów, nie skomentowała ich treści.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne, a jako podstawę materialnoprawną roszczenia powoda wskazał przepisy art. 471 k.c. w związku z art. 509 k.c.

Powód wykazał, że pozwana J. R. w dniu 14 grudnia 2009 r. zawarła z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę pożyczki, której spłata miała nastąpić w ciągu 71 miesięcy. W dniu 20 grudnia 2010 r. pozwana zalegała z zapłatą kwoty 880,94 zł tytułem raty i należnych odsetek. Pismem z dnia 22 marca 2011 r. Bank wypowiedział pozwaną umowę pożyczki, a następnie w dniu 1 lipca 2011 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadana została klauzula wykonalności. Wierzytelność stwierdzona bankowym tytułem egzekucyjnym na dzień jego wystawienia wynosiła 12942,78 zł, w tym kwota 12700,59 zł należności głównej. W oparciu o ten tytuł wykonawczy Bank (...) wszczął postępowanie egzekucyjne, które postanowieniem z dnia 31 grudnia 2012 r. zostało umorzone z powodu bezskuteczności egzekucji.

Bieg terminu przedawnienia został przerwany przez egzekucję sądową.

Zgodnie z art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią w drodze przelewu, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (§1). Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§2). Przeniesienie wierzytelności na podstawie powołanego przepisu następuje zatem w drodze dwustronnej czynności prawnej wierzyciela (cedenta-zbywcy wierzytelności) z nabywcą wierzytelności (cesjonariuszem). Skuteczność cesji nie wymaga zgody dłużnika. W przedmiotowej sprawie doszło do skutecznej cesji wierzytelności przysługującej Bankowi (...) od pozwanej J. R., na rzecz powoda, który w wyniku tej umowy nabył wszelkie prawa związane z tą wierzytelnością, w tym również związane z dochodzeniem jej spłaty oraz naliczeniem stosownych odsetek.

W ocenie Sądu Rejonowego nie zasługiwał na uwzględnienie podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia.

Zgodnie z przepisem art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W myśl przepisu art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. W przedmiotowej sprawie znajduje zastosowanie trzyletni termin przedawnienia roszczenia, gdyż dochodzone roszczenie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez bank. Kwalifikacja roszczenia decydująca o terminie przedawnienia nie ulega zmianie w przypadku zmiany podmiotowej po stronie wierzyciela. Skoro zatem strona powodowa nabyła przedmiotową wierzytelność wskutek cesji wierzytelności, termin przedawnienia jej roszczenia wynosi 3 lata.

Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 zd. 1 k.c.). Bieg przedawnienia przerywa się m.in. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do

rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.).

Pismem z dnia 22 marca 2011 r. Bank (...) wypowiedział umowę pożyczki w terminie 30 od doręczenia wypowiedzenia, a w dniu 6 lipca 2011 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, na który została nadana w dniu 18 sierpnia 2011 r. klauzula wykonalności. W okresie od 18 października 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. prowadzone było na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone wobec bezskuteczności.

Wydanie postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności i wszczęcie postępowania egzekucyjnego przerwały bieg terminu przedawnienia liczony od daty wypowiedzenia umowy. Postępowanie egzekucyjne zakończyło się 31 grudnia 2012 r., a zatem trzyletni termin przedawnienia liczony od tej daty upływał w dniu 31 grudnia 2015r. Powód wytoczył powództwo w dniu 4 kwietnia 2015r., a zatem przed upływem terminu przedawnienia. Podniesiony zarzut przedawnienia okazał się zatem chybiony.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże, gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy (§2). Powodowi należą się odsetki w wysokości zastrzeżonej w umowie pożyczki z dnia 14 grudnia 2009 r., albowiem nabywca wierzytelności wstępuje w miejsce zbywcy także w zakresie roszczeń ubocznych. Odsetki w wysokości umownej Sąd Rejonowy zasądził od dnia wytoczenia o nie powództwa.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na zasądzoną kwotę złożyły się: 1040zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 3.600 zł wynagrodzenie pełnomocnika procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiodła pozwana J. R.. Zaskarżyła wyrok w całości, podnosząc następujące zarzuty naruszenia prawa materialnego:

- art.117 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że w przedmiotowym stanie faktycznym nie doszło do przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda i w konsekwencji, że pozwana nie może bronić się przed roszczeniem powoda tym zarzutem,

- art. 123 § 1 pkt 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż czynności podjęte względem pozwanej przez poprzednika prawnego powoda odnoszą skutek w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia także względem powoda.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Ponadto wniosła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację z dnia 2 czerwca 2016 roku powód wniosł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przez Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Uzasadniając podniesione w apelacji zarzuty pozwana przyznaje, że wydanie przez Sąd postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przerwało bieg terminu przedawnienia, lecz skutek ten nastąpił wyłącznie wobec Banku (...), czyli pierwotnego wierzyciela, a nie w stosunku do powoda jako nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem.

Dla rozstrzygnięcia kluczowym pozostaje zatem zagadnienie czy czynność ta wywołała skutek także wobec powoda, a więc czy przedawnienie biegnie w ten sam sposób i zgodnie z tymi samymi regułami zarówno wobec pierwotnego wierzyciela, jak i wobec nabywcy wierzytelności.

Co do zasady wskutek przelewu wierzytelności dochodzi tylko do zmiany osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany, natomiast nie następuje wówczas zmiana ani przedmiotu, ani też podstawy prawnej świadczenia. Dokonana czynność prawna nie wpływa zasadniczo na kształt prawny wierzytelności, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia. Pomimo cesji wierzytelności niezmieniona pozostaje sytuacja prawna dłużnika i przysługuje mu wobec cesjonariusza zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie służyłyby mu względem poprzedniego wierzyciela.

Należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu przytoczonego w apelacji wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, że choć art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, to jednak nie może być to czynność przedsięwzięta przez kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale podjęta przez strony stosunku prawnego leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Sąd Najwyższy słusznie wywiódł, że z uwagi na to, iż przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, to z jego istoty wynika, że przerwanie jego biegu w przypadku określonego roszczenia następuje pomiędzy podmiotami materialnie zobowiązanymi/uprawnionymi. Innymi słowy, czynność obiektywnie zdolna do przerwania biegu przedawnienia roszczenia w postaci np. wniesienia pozwu do sądu, wywiera zamierzony skutek tylko wówczas, jeśli podmiot dokonujący tej czynności jest rzeczywiście uprawnionym z tego roszczenia, a osoba pozwana w istocie jest zobowiązana do zadośćuczynienia temu roszczeniu. Do przerwania biegu przedawnienia dochodzi właśnie na rzecz osoby uprawnionej materialnoprawnie w chwili dokonywania czynności (a nie jakiegokolwiek innej).

Czynnościami przerywającymi bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia są wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności oraz – niewątpliwie - wniosek o wszczęcie egzekucji, jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia.

Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym tylko wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym i na którego rzecz temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. W wymienionym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał na ugruntowany pogląd, że art. 192 pkt 3 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym. Niestosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym oznacza zatem, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy. Niemożność kontynuacji przez cesjonariusza toczącego się postępowania egzekucyjnego przedstawia się jako niewątpliwa, w tym bowiem postępowaniu wyłączone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne powstałe po wszczęciu egzekucji wymaga, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie, nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Z racji następstwa prawnego, o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Należy zatem stwierdzić, że skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Art. 124 k.c. stanowi, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji,

przedawnienie nie biegnie na nowo dopóty, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Oznacza to, że przez czas trwania tego postępowania bieg przedawnienia, z korzyścią dla wierzyciela, pozostaje zwieszony. W postępowaniu egzekucyjnym chodzi o wierzyciela wymienionego w tytule wykonawczym.

Przytoczone rozważania te doprowadziły Sąd Najwyższy do konkluzji, że nabywając w toku postępowania egzekucyjnego wierzytelność objętą tytułem wykonawczym, cesjonariusz nie może korzystać z przerwy przedawnienia, jaką spowodował wniosek cedenta o wszczęcie egzekucji.

Powołując się na omówiony wyrok Sądu Najwyższego apelująca nie dostrzegła odmienności okoliczności sprawy.

W przedmiotowej sprawie bieg terminu przedawnienia przerwało postanowienie sądu z dnia 18 sierpnia 2011 roku o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Skutek ten nastąpił w stosunku do Banku (...), termin przedawnienia zaczął biec od nowa. Kolejne przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło w wyniku złożenia przez bank wniosku o wszczęcie egzekucji w dniu 18 października 2011 roku. Przedawnienie nie biegło przez cały czas trwania postępowania tj. do 31 grudnia 2012 roku. Przez cały czas wierzycielem pozostawał Bank (...).

Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęło bieg na nowo (art. 124 k.c.) - w tych samych granicach podmiotowych wynikających z tytułu wykonawczego. Przez cały okres postępowania zmierzającego do dochodzenia oraz zaspokojenia roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. wierzyciel dokonujący czynności przerywającej bieg przedawnienia był tożsamy z podmiotem uprawnionym z roszczenia w świetle prawa materialnego, a więc, zachodziła wzmiankowana przez Sąd Najwyższy „identyczność osób”.

Prowadzi to do jasnego wniosku, że w dacie zawarcia umowy cesji (6 września 2013 roku) roszczenie Banku (...) było nieprzedawnione. Bieg terminu przedawnienia rozpoczął się od dnia 31 grudnia 2012 roku i upłynąłby 31 grudnia 2015 roku.

Do przedawnienia nie doszło, z uwagi na wytoczenie powództwa przez nabywcę wierzytelności w dniu 8 kwietnia 2015 roku.

Nie mają przy tym znaczenia dla rozstrzygnięcia zawarte w apelacji wywody na temat niemożności korzystania przez powoda jako podmiot niebędący bankiem z dobrodziejstw bankowego tytułu egzekucyjnego. Powód nie podejmował działań mających na celu uzyskanie na swoją rzecz klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez Bank (...), co byłoby niedopuszczalne, lecz prawidłowo wytoczył przeciwko pozwanej powództwo o zapłatę.

W konsekwencji Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art.385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 § 1 i 3 w zw. z art.391 § 1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda została ustalona na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz.1804).